

003

Оброни инч ой, ах дучон хой.

obron -i intʃ oɪ̯ ax dudʒon xoɪ̯
irrigator -OBL wife had that pregnant AUX.PST

(GEN)

‘The water man had a wife who was pregnant.’

Обчи зан дошт, вай ҳомила буд.

004

Охирон виёраик бояд инчш азаништ, ҳайрон хой,

oxiron vijor -ik bojad intʃ -aʃ a- zan -iʃt haɪ̯ron xoɪ̯
last night -3S.Poss must wife -3S PST- give.birth -3S.PRS surprised was

‘The night when she was to give birth, the water man was confused,

Охирон шаби ки занаш бояд таваллуд кунад, ҳайрон буд

потшоҳи зойти шавот оп мунот, ё инчи ритиш нидот.

potʃoh -i zoɪ̯ -t -i ʃav -ot op mun -ot jo intʃ -i rit -i -ʃ nid -ot
king -OBL field -P -OBL go -3.S water put -3.S or wife -OBL near -OBL -3.S sit -3.S

(GEN)

(LOC)

(LOC)

(LOC)

should he go put water on the king's land or sit and watch his wife?’

ба заминҳои подшоҳ рафта об монад ё зани худро шишта нигоҳ кунад.

005

Чуки во инчи ритиш ҳичухс наой

tʃunki vo intʃ -i rit -i -ʃ hitʃuxs na- oɪ̯
why say wife -OBL near -OBL -3.S no.one not- was

(LOC)

(LOC)

‘Because there was no one with his wife.’ (/tʃunki vo/ has a meaning similar to ‘you know what?’)

Чунки дар назди занаш ҳеч кас набуд.

006

Ниҳет фикрат хаёли дарвозаи ритиш уштта хой
nihed fikr -t xajol -i darvoza -i rit -i -ʃ uʃt -ta xoĭ
this.very thought -and meditation -OBL gate -OBL near -OBL -3.S stand -PFT AUX.PST
(LOC) (LOC) (LOC)

‘He was in front of by his door in thought and meditation about this.’

Дар ҳамин фикру хаёл дар пеши дарвозааш истода буд.

007

Катиш ани ҳичухс наой, ки инчи ҳолиш ғорот.
kat -i -ʃ ani hitʃuxs na- oĭ ki intʃ -i hol -iʃ yor -ot
house -OBL -3S other.one no.one not was that wife -OBL situation -3.S look -3.S
(GEN) (GEN)

‘There was on one else in the house who could look after the wife’s situation.’

Дар хонааш дигар касе набуд, ки аз ҳоли занаш нигоҳ кунад.

008

Ниҳет фикрипи гаранг вита хой уштта,
nihet fikr -i -pi garang vi -ta xoĭ uʃt -ta
this.very thought -OBL -with crazy become -PFT AUX.PST stand -PFT
(GEN)

‘He was going crazy with this thought,

Дар ҳамин фикру хаёл гаранг шуда истода буд,

ки яки ритиш ӣ одам яхша авӣ.
ki jaki rit -i -ʃ i: odam jaxʃ -a a- vi
that suddenly near -OBL -3.S a person appear -NOM PST- become
(GEN)

when all of a sudden a person appeared before him.’

ки яки як одам ба пешаш (дар наздаш) пайдо шуд.

009

Ах одам аво:

ax odam a- vo
that person PST- say

‘He said:’

Ў гуфт:

010

- Ҳа, ҷувонмард, тат чу ушттаишт? Чо хаёли тортаишт?

ha tʃuvonmard tat tʃu uʃt -ta -iʃt tʃo xajol -i tir -ta -iʃt
yes young.man here why stand -PFT -3.S.PRS what contemplation -OBL go -PFT -PRS

‘Yes, young man, what are you doing in here? Where have you gone in thought and meditation?’

Ҳа, ҷавон мард, дар инҷо чӣ истодаӣ? Ба чӣ фикру хаёл рафтаӣ?

011

Ах мардак аво:

ax mardak a- vo
that little.man PST- say

‘That man said:’

Он мард гуфт:

012

- Ман потшоҳи оброним. Инчим ҳомилах.

man potʃoh -i obron -im intʃ -im homila -x
I king -OBL irrigator -1.S wife -1.S pregnant AUX.PRS
(GEN)

‘I am the king’s water man. My wife is pregnant.’

Ман обчии подшоҳам. Занам ҳомила аст.

013

Ави рити ҳичухс нааст, ки ғоротиш. Бояд занот.
avi rit -i hitʃuxs na- ast ki ʃor -ot -i -ʃ bojad zan -ot
3Per near -OBL no.one not- have that look -3.S -OBL -3S must give.birth -3S
(LOC) (LOC)

‘There is no one near her that can watch her. She must soon give birth.’

Дар назди ӯ каси нест ки уро нигоҳ кунад. Бояд таваллуд кунад.

014

Ах аво:
ax a- vo
3Per PST- say

‘He said:’

ӯ гуфт

015

- Буродари азиз, тав инч манпӣ қиёматӣ хор вот.
burodar -i aziz tav intʃ man -pi kijomat -i: xor vot
brother -OBL dear you wife I -with fate -2S.PST sister become.3S
(GEN)

‘Dear brother, your wife will become my sister by fate.’

Бародари азиз, зани ту ба ман хоҳари қиёматӣ шавад.

016

Ман чи тав дарвоза намуномишт ҳичухси тисак.
man tʃi tav darvoza na- mun -om -iʃt hitʃuxs -i tisak
I from you gate not- put -1.S.PRS -3S.PRS no.one -OBL enter
(GEN)

‘I won’t let anyone enter your door.’

Ман аз дарвозаи ту на мемонам касе дарояд.

Ту арки думит тир.

tu ark -i dum -i tir

2.S work -OBL behind -2.S go

(GEN)

‘You go about your work.’

Ту аз кафои корат рав.

017

Хуб аво, ки опи мунаки амун атир.

xub a- vo ki op -i mun -i a- mun a- tir

good PST- say that water -OBL put -OBL PST- put PST- go

(GEN)

‘Good he said, then he went to water [he fields].’

Хуб гуфт, баъд [ба заминҳои худ] рафт ки [ба заминҳо] об монад.

018

Виёра ой. Оброни инч пулла акун.

vijora oĭ obron -i intʃ pula a- kun

night was irrigator -OBL wife birth PST- do

(GEN)

‘It was night. The water man’s wife gave birth to a child.’

Шаб буд. Зани оброн кӯдак таваллуд кард.

019

Бади гудаки тавалуди вияк, ӣ мардак яхша авӣ,

bad -i gudak -i tavalud -i vijak i: mardak jaxʃ -a a- vi

after -OBL child -OBL birth -OBL become a little.man appear -NonFin PST- become

(GEN) (GEN) (GEN)

‘After the child’s birth, a man appeared

Пас аз таваллуд шудани кӯдак, як мард пайдо шуд.

дарвозаи рити.
darvoza -i rit -i
gate -OBL near -OBL
(GEN) (LOC)
near the door.'

020

Ах одамик дарвозаи рити хой, ависа аво:
ax odam -i -k darvoza -i rit -i xoj avi -sa a- vo
3.S person -one -that gate -OBL near -OBL was 3.S.OBL -toward PST- say
(GEN) (LOC)

'That man by the door said to him.'

Он одамие ки дар назди дарвоза буд, ба ӯ гуфт:

021

- Ман амонатдорим. Ҳичухси тисак намуномишт.
man amonatdor -im xitʃuxs -i tisak na- mun -om -iʃt
- I steward -1S no.one -OBL enter not- put -1S.PRS -3S.PRS
(GEN)

'I have been entrusted [with guarding the door]. I won't let anyone in.'

Ман амонатдорам. Ҳеҷ касро даромадан намомонам.

022

Ах аво:
Ax a- vo:
3Per PST- say

'He said.'

Ӯ гуфт:

023

- *Ман тағдирнипишаим. Гудаки тағдир нипишомишт.*

man taydir - nipiʃ -a -im gudak -i taydir nipiʃ -om -iʃt
- I fate - write -NOM -1S child -OBL fate write -1S.PRS -3S.PRS

(GEN)

‘I write fate. I will write the child’s fate.’

Ман тақдир нависам. тақдири кӯдакро менависам.

024

Ниҳетивик тисомишт, тик ниҳед ритивикт нижом [тиром].

niheti - vik tis -om -iʃt tik nihed rit -i - vik -t niʒ -om tir -om
this.very - place enter -1S -PRS also this.very near -OBL - place -and leave -1S.PRS go -1S.PRS

(LOC)

‘I will enter right here, and from right here I will come out to you.’

Бо ҳаминҷо мебароям, ва аз ҳаминҷо ба наздат мебароям

025

Иранка тик вот тис.

iranka tik vot tis
type also become.3S enter

‘In that case, go in.’

Ин тавр ки бошад даро.

026

Ӯ дами авӣ, ки агард аниж.

i: nami a- vi ki a- gard a- niʒ
a moment PST- become that PST- return PST- go.out

‘After a few moments, then he came back out.’

Баъди чанд лаҳза баъд баргашт баромад.

027

Аво:

a- vo

PST- say

‘He said:’

Гуфт:

028

- *Хайр, жутаи тағдири чо анипишй?*

xaṛ zuta -i taɣdir -i tʃo a- nipiʃ -i:

well son -OBL fate -OBL what PST- write -2S.PST

(GEN) (LOC)

‘Well, what fate has been written for the child?’

Хаир, тақдири бачаро чй навиштй?

029

Ах аво:

ax a- vo

3Per PST- say

‘He said:’

Ү гуфт:

030

- *Анипишим, ки жута ҳаждаҳи тисчй.*

a- nipiʃ -im ki zuta haɣdah -i tis -tʃi:

PST- write -1 that son 18 -OBL enter -3S.PRS

(QTY)

‘I have written that the boy will reach 18... ’

Навиштам, ки бача ба ҳажда медарояд

031

Ҳаждаҳи тахтагӣ вахтиш инчш тафарошт.
hazdah -i taxta -gi: vaxt -i -ʃ intʃ -aʃ tifar -oʃt
18 -OBL enter -NOM time -OBL -3S wife -3S give -3P.PRS
(QTY) (GEN)

‘When he reaches 18 they will give him a wife.’

Ба ҳажда ки даромад ба ӯ зан медиҳанд.

032

Тӯят тамашо тамоm вичӣ.
tui -t tamaʃo tamom vi -tʃi:
celebration -and watch finished become -3S.PRS

‘When the party and all are over...’

Тӯю тамашо тамоm мешавад.

033

Инчипиш кати тисошт. Ниҳет кати урк хорчиш.
intʃ -i -pi -ʃ kat -i tis -oʃt nihed kat -i urk xavar -tʃi -ʃ
wife -OBL -with -3S house -OBL enter -3P.PRS this.very house -OBL wolf eat - from -3S
(LOC) (LOC)

‘He will enter the house with his wife. In that very house a wolf will eat him.’

Бо занаш ба хона медарояд. Дар ҳамин хона гург мехӯрадаш.

034

Пагоҳи заифаи вир чи аркш гардчӣ вовт.
pagohi zaifa -i vir tʃi ark -ʃ gard -tshi: vov -t
morning woman -OBL husband from work -3S go -3S.PRS come -3S
(LOC)

‘In the morning, the woman’s husband comes back from his work.’

Субҳ шавҳари зан аз кораш баргашта меояд.

035

Ах мардак хишапи ҳодисаи ветагиш аво атифарш.
ax mardak xiʃap -i hodisa -i veta -gi -ʃ a- vo a- tifar -ʃ
3Per little.man night -OBL event -OBL see -Adj -3S PST- say PST- give -3S
(LOC) (LOC)

‘That man who had seen the events of the night tells him.’

Он мард ки шаб ҳодисаи дидагиашро ба ӯ гуфта медиҳад.

036

Инҷт жута авӣ. Ах катта вичи ҳаждаҳи тист.
intʃ -t zuta a- vi: ax katta vi -tʃi haʒdah -i tis -t
wife -2S son PST- become 3Per big become -from 18 -OBL enter -3.S
(QTY)

‘Your wife had a son. He will grow up. He will reach 18.’

Занат писар таваллуд кард. Ӯ колон мешавад. Ба ҳажда медарояд.

037

Неки туйи виёраиш урк хорчиш.
neki tui -i vijor -i -ʃ urk xvar -tʃi -ʃ
but celebration -OBL night -OBL -3S wolf eat -from -3S
(GEN) (GEN)

‘But the night of his wedding a wolf will eat him.’

Лекин дар шаби тӯии арусиаш ӯро гург мехӯрад.

038

Ах бади иш гап потшоҳи рити ашаву
ax bad -i iʃ gap potʃoh -i rit -i a- ʃav -u
3S after -OBL this speech king -OBL near -OBL PST- go -and
(LOC) (LOC) (LOC)

‘After he heard these words, he went before the king and

Ӯ пас аз шунидани ин гап ба назди подшоҳ рафт

042

Солат моҳт ағударошт.

sol -at moh -t a- gudar -oft
year -and month -P PST- go -3P.PRS

‘Months and years go by.’

Солу моҳҳо меғузаштанд.

043

Жута катта авӣ, ҳаждаҳи атис.

Жута катта а- ви, ҳаждаҳ -и а- тис.

zuta katta a- vi haɣdah -i a- tis
boy big PST- become 18 -OBL PST- enter
(QTY)

‘The child grew up and turned 18.’

Бача колон шуд, ба ҳажда даромад.

044

Потшоҳ то ид вахтиса чил хучраи афармой, чи

potʃoh to it vaht -i -sa tʃil hujra -i a- farmo -i tʃi
king to this time -LOC -toward forty room -QTY PST- command -NOM from
(LOC) (QTY)

‘The king ordered forty rooms for this time

Подшоҳ то ин вақт чил хучра фармуд,

хепи нумш ниҳед жутани бахша.

hep -i num -ʃ nihed zuta -i baɣʃa
self -OBL name -3S this.very son -OBL for
(GEN) (LOC)

in his own name for this very boy.’

аз номи худаш барои ҳамин бача.

045

Бади иш жугаи туй ақунор.

bad -i iʃ zuta -i tui a- kun -or

after -OBL this son -OBL celebration PST- do -3P.PST

(LOC) (ACC)

‘After this, they married the boy.’

Баъди ин бачаро тӯй карданд.

046

Жугаи арусини чилум хучраи адаварор чогаҳ ақун.

zuta -i arus -i -pi tʃil -um hujra -i a- davar -or dʒogah a- kun

boy -OBL bride OBL -with forty -th room -OBL PST- bring.out -3P.PST bed PST- do

(ACC) (GEN) (LOC)

‘The boy and his bride entered the fortieth room and made their place.’

Бача бо арӯс ба хучраи чилум дароварданд, чо кард.

046.1

Ҳар кати давари ики қалавур ақунор, даварт кулф ақун,

har kat -i davar -i iki qalavur a- mun -or davar -t kulf a- kun

each house -OBL door -OBL one.of guard PST- put -3P.PST door -P lock PST- do

(GEN) (LOC)

‘On the door of every room they placed a guard and locked the door’

Ба дари ҳар хона яктоғӣ посбон монданд, дарҳоро кулф карданд,

ки ҳичихс, ҳичиз тисак натоноғ.

ki hitʃixs hitʃiz tisak na- ton -ot

that no.one nothing enter not- be.able -3S

so that no one and nothing could enter.’

ки ҳеч кас, ҳеч чиз, даромада натавонад.

047

Арусат шаҳи рити ҳамма нозат немат ой.

arus -at ʃah -i rit -i hama nozat nemat oɨ
bride -and groom -LOC near -LOC all blessing providence was
(LOC) (LOC)

Ба назди домод у арӯс ҳама нозу немат буд.

‘The bride and groom had every provision and blessing.’

048

Ӯ ворзай ҳалво тим мунташинт ой.

i: vorza -i halvo tim mun -ta -ʃint oɨ
a wooden.plate -OBL sweet.dough also put -PFT -2/3P was
(GEN)

‘A plate of halva was also placed there.’

Як табақ ҳалво ҳам монда буданд.

049

Шаҳ арусиса вочӣ:

ʃah arus -i -sa vo -tʃi:
groom bride -OBL -toward say -3S.PRS
(LOC)

‘The groom said to the bride:’

Домод ба арӯс гуфт:

050

- Давари чо чизити аст?

davar -i tʃo tʃiz -t -i ast
outside -OBL what thing -P -OBL have
(GEN) (QTY)

Дар берун чӣ чизҳо ҳаст?

‘What things are outside?’

051

Арус вочй:

arus vo -tʃi:

bride say -3S.PRS

‘The bride says:’

Арӯс мегуяд:

052

- *Хур аст, маҳтоб аст, урк аст, хирс аст, гов аст, асп аст ...*

xur ast mahtob ast urk ast xirs ast ɣov ast asp ast

sun has moon has wolf has bear has cow has horse has

‘There are the sun, moon, wolf, bear, cow, horse and things like that.’

офтоб аст, маҳтоб аст, гург аст, хирс аст, гов аст, асп аст, ва монанди инҳо.

053

Жута аво:

zuta a- vo

boy PST- say

‘The boy said:’

Бача гуфт:

054

- *Уркш чокара хаст?*

urk -ʃ tʃokara xast

wolf -3S what.kind be

‘What is the wolf like?’

Гургаш чихел аст?

055

Арус чи ворзай ҳалвои носчӣ урки шакли мета кунт хашт.
arus tʃi vorza -i halvo -i nos -tʃi: urk -i ʃakl -i meta kun -t haʃ -t
bride from plate -OBL dough -OBL take -3S.PRS wolf -OBL shape -OBL like do -2S pull -3S
(GEN) (LOC) (GEN) (ACC)

Арӯс аз ҳалвои табақ мегирад шакли гургро сокт.

‘The bride took some of the halva from the plate and made the shape of a wolf.’

056

Вахтик ғайк урки шакл таёр кунчӣ, ах чон дуворчӣ шаҳи хорт.
vaxtik ɣaɪk urk -i ʃakl tajor kun -tʃi: ax dʒon duvortʃi: ʃah -i xort
when girl wolf -OBL shape ready do -3S.PRS 3S spirit enter groom -OBL eat
(GEN) (ACC)

Вақте ки шакли гургро духтар таёр мекунад, ӯ чон медарорад ва домодро хурд.

‘When the girl had fashioned the shape of the wolf, a spirit entered it and ate the groom.’

057

Пагоҳӣ потшоҳ вочӣ, ки шав чи шаҳат аруси хапар ност,
pagohi potʃoh vo -tʃi: ki ʃav tʃi ʃah -t arus -i hapar nos -t
morning king say -3S.PRS that go from groom -and bride -OBL news take -3S
(LOC)

‘In the morning, the king said to go to the bride and groom and bring news-

Саҳарӣ подшоҳ мегуяд ки равад аз домоду арӯс ҳабар гиред,

кани тачриба чо нишон туфорчӣ.
kani tadʒribax tʃo niʃon tufor -tʃi:
let's.see experience what show give -3S.PRS

let’s see how the experiment turned out.’

кани тачриба чиро нишон додааст.

058

Потшоҳи одамт, вазират девон-бегитиш ашавор
potʃoh -i odam -t vazir -t devon - beg -i -t -i -ʃ a- ʃav -or
king -OBL person -P minister -P cabinet - advisor -OBL -P -OBL -3S PST- go -3P.PST
(GEN) (GEN) (GEN)

‘The king’s court, ministers, and cabinet went,
Одамони подшоҳ, вазиру девонибегҳояш рафтанд

даварт апен атис.
davar -t a- pen a- tis
door -P PST- open PST- enter

opened the doors, and entered.’
дарҳоро боз карданд.

059

Чилум ҳучраи давар апенор ағор,
tʃil -um hudʒra -i davar a- pen -or a- ʔor
forty -th room -OBL door PST- open -3P.PST PST- look
(GEN)

Дари ҳучраи чилумро кушоданд ва диданд,
‘They opened the door of the fortieth room and saw

ки арус нистаху шахи раскш икта мунта.
ki arus nis -ta -x -u ʃah -i rask -ʃ икт -а мун -та.
that bride sit -PFT -AUX -and groom -OBL straight -3S did -NOM put -PFT
(LOC)

that the bride is sitting- the groom has been laid out in front of her.’
ки арӯс нишаст аст, домодро дар пешаш рост карда мондааст.